

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, Telefon 2440 in 2455
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani, Poštni čekovni račun št. 11.400

Duhovna razorožitev in fašistična Italija

„Imparate a odiare!“

Na svetovni razorožitveni konferenci v Ženevi je stavila poljska delegacija predlog, naj se poleg stvarne izvede tudi duhovna razorožitev sveta. Otroci vseh narodov naj se vzgajajo v protivojnem duhu. Isto je zahtevala spomenica raznih mirovniških organizacij, katero so podpisali največji duhovi sedanjosti, pesniki, pisatelji, filozofi, znanstveniki, cerkveni knezi itd. itd. Skratka: ves svet zahteva danes vzgojo proti vojni, ves svet ji napoveduje borbo do iztrebljenja. »Vojna vojni!« je geslo milijonov. Netačno v Italiji. Ko se je pred tedni pojavil Mussolini na balkonu palače »Venezia« v Rimu, da pozdravi fašistične studente, jim je dejal čisto na kratko: »V desetem letu fašistične revolucije mora bolj kakor kdajkoli veljati ta parola...« In namesto besed je dvignil v desni roki puško, v levi knjigo. Nekoč prej pa je rekel svoji mladini: »Ljubite puško, obožujte strojno, a v sedanjosti zmedite tudi na sveto bodalo nikoli ne pozabite!«

Vzgoja za vojno je v programu fašističnega pokreta, je temelj fašistične ideologije. Vsa bodočnost fašizma je, po besedah njegovih voditeljev, v novem bojnem duhu, s katerim se mora prepojit ves narod. Pravosodni minister Rocco je nekoč napisal v turinški »Stampa«: »Vojni duh fašizma je oni duh, ki je propadel v tretjem stoletju krščanske dobe, ko so Rimljani nehali hoditi na nabore in pričeli najemati barbare za vojake. Ta duh se sedaj zopet širi po Italiji in impregnira preko fašistične mladine vse narodne sloje«. Toda fašizem ne veruje le v bodoče velike vojne, ampak obožuje kot elementarno resnico tudi tezo, da je vojna človek, ki jo dela in da ni diabolne moči, ki bi mogla paralizirati ljudsko voljo.

Zato je danes italijanska šola od otroškega vrta do vseučilišča samo podružnica fašistične vojašnice. V podkrepitev te trditve ni niti potrebno navajati števila članov balističnih organizacij, avangardistov, vseučiliške milice itd. In ta organizacija oborožene mladine je že povsod v Italiji silno popularna. Danes je Italija gotovo edina država na svetu, v kateri se lahko vidijo na ulicah in cestah otroci s puškami na rami. Je

edina država, v kateri znajo že ljudsko-šolski otroci rabiti orožje, srednješolci pa se udeležujejo vojaških vaj, na katerih ne streljajo samo s puškami, ampak tudi s strojnimi, napadajo z golimi bajoneti in mečejo bombe.

V mesecu maju l. 1928. so »Mlade Italijanke«, stare od 14 do 18 let, prvič defilirale v Rimu pred »ducejem« s puškami na ramah. Takrat jim je dejal fašistični generalni tajnik Augusto Turati: »Ve boste dobre matere, matere, ki bodo vedele, da se rode otroci v prvi vrsti za domovino in vojno. In ko bo domovina nekega dne poklicala pod prapore vaše otroke, jim boste ve same dale puške v roke in jim pokazale, kako jih je treba rabiti.« V neki okrožnici, ki poziva »Mlade Italijanke« na manifestacije v Rim, čitamo: »Mlade Italijanke«, ki pridejo v Rim, morajo prinesiti s seboj svoje puške. Najvažnejša točka sporeda vseh nastopov bo tekmovalno streljanje. To bo najvišji simbol onega smotra, ki ga fašizem zasleduje s to organizacijo.

Šolske učne knjige v Italiji so prirejene tako, da ustrezajo vojnemu duhu vzgoje. V čitankah je največ takih slik, ki predstavljajo dečke s puškami, pa tudi besedilo je sestavljeno v tem in takem smislu. Glavni pedagoški list vse Italije, »I Diritto della scuola«, priporoča šolam, da pri pouku vedno in povsod naglašajo, kakšna krivica se je storila Italiji z versailleskim mirom in kdo so njeni sovražniki: Francija, Jugoslavija itd. V istem duhu je sestavljena tudi himna šolske mladine, ki se mora peti ob vsaki slovesni priliki. Med drugim ima ta himna tudi sledeče stih: »Dall'Italia, nel confini — son rifatti gli Italiani. — Li ha rifatti Mussolini — per la guerra di domani.« (V Italiji, v njenih mejah, so obnovljeni Italijani, obnovil jih je Mussolini za jutrišnjo vojno.) Da bi dal mladini konkretno osnovo in smoter, pa je Mussolini sam že večkrat izustil krilatice: »Imparate a odiare!« (Učite se sovražiti!)

Brez komentarja! V Ženevi na razorožitveni konferenci predlog bratske Poljske za duhovno razorožitev, v Italiji parola: »Imparate a odiare!«

Bovone obsojen in ustreljen

RIM, 16. junija. Sinoči je bila razglašena razsodba v procesu proti antifašističnim teroristom, ki so izvršili atentate v Bologni, Domodossoli itd. Milanski industrialec Bovone je bil obsojen na smrt, njegova ljubica, dunajska plesalka Blahova, Meloni, Delpini in nekateri drugi obtoženci pa na 30 let težke ječe. Najhujša kazen, ki jo je dobil kdo izmed družbe 24 teroristov, je 10 let ječe in še 10 let policijskega nadzorstva. Voditelj zarote Bovone je bil že davj ustreljen.

RAZPUST ORGANIZACIJE KOMSOMOLCEV V PRAGI

PRAGA, 16. junija. Močan policijski odred je včeraj zastražil osrednje tajništvo komunistične stranke in izvedel hišno preiskavo v prostorih komsomolcev, mladinske komunistične organizacije. Iskali so osobito orožje, katerega pa niso našli. Predsedniku organizacije je bila sporočena odredba oblasti o razpustu organizacije ter o zaplembi premoženja. Obenem je bilo več komunistov aretiranih in izročenih sodišču.

HITLERJEVCI V AVSTRIJSKEM ZVEZNEM SVETU.

DUNAJ, 16. junija. Včeraj dopoldne se je po odredbi ustave sestal zvezni svet, v katerem so prvič tudi trije narodni socialisti. Ker še niso imeli svojega klubskega prostora, so se namestili z vsemi svojimi rekviziti v nekem kotu zboroval, dvorane, kar je seveda vzbudilo veliko pozornost. K seji so prišli narodni socialisti v svojih uniformah in bili skupaj z ostalimi novimi poslanci zapriseženi.

PORAZ NOVOFUNDLANDSKE VLADE.

LONDON, 16. junija. Po poročilih iz St. Johnsa na Novi Fundlandiji je doživela liberalna vlada pri volitvah popoln poraz. Dosedanji ministrski predsednik Squires sploh ni izvoljen.

»GIUSTIZIA PER L'UNGHERIA.«

BUDIMPEŠTA, 16. junija. Budimpešta uradna in neuradna, je z velikim skrim pompo sprejela novo letalo »Giustizia per l'Ungheria«, katero je Mussolini podaril Madžarski namesto ponesrečenega Rothermerovega aviona »Justice of Hungary« (Pravica za Madžarsko). Letalo sta pripeljala v Budimpešto dva italijanska častnika.

Otvoritev lozanske konference

Odhod državljanov iz Ženeve — Podrobnosti o zasedanju
 Pozdravni govor predsednika Motte — Velike konference ne bo — Stališče Nemčije

ŽENEVA, 16. junija. Delegati za razorožitveno konferenco, ki so se mudili v Ženevi, so včeraj odpotovali v Lozano, kjer so bili do večera zbrani že vsi zastopniki povabljenih držav. Pred odhodom so se sporazumeli o raznih podrobnostih in delu razorožitvenega urada. Predsednik razorožitvene konference Henderson je sprejel predlog, da se glavni politični odbor ne skliče na javno sejo, dokler ne bodo znani rezultati lozanskih posvetovanj. Prva slovesna seja v Lozani bo v Beau Rivageu. Za častnike je rezervirana ena sama soba in k sejam ne bodo pripuščeni.

LOZANA, 16. junija. Reparacijska konferenca je bila danes ob 10. uri odprta. Pozdravni govor je imel švicarski zvezni predsednik Motta. Že včeraj pa so se sestali glavni delegati na posebnem sestanku, kjer so ugotovili, da velika uradna konferenca ni potrebna, ker sta se Anglija in Francija že sporazumeli o vprašanju podaljšanja Hooverjevega moratorija. Izgleda, da pride v Lozano do ustanovitve dveh komisij. Prva bo morala proučiti reparacijsko vprašanje v zvezi z medzavezniškimi vojnimi dolgi, docim se bo druga bavila z vprašanjem srednje in južnovzhodne Evrope.

Kakor poročajo iz Pariza, so francoski listi optimistično razpoloženi, kar velja tudi za angleški tisk.

BERLIN, 16. junija. Nemški tisk se bavi vsestransko z lozansko konferenco ter podčrtava stališče Nemčije, ki noče sprejeti nikakega podaljšanja moratorija, ampak zahteva popolno brisanje vseh reparacij in dolgov. Državni kancelar von Papen bo imel v petek velik govor, v katerem bo orisal svetovnopolično situacijo s posebnim ozirom na Nemčijo in njeno stisko, obenem pa bo v imenu nemške vlade izrazil tudi nekaj misli, kako priti iz sedanje svetovnopolične zagate.

Hooverjeva ponovna kandidatura

PREDLOG IN GOVOR SENATORJA DICKINSONA NA REPUBLIKANSKEM KONVENTU.

CHICAGO, 16. junija. Na sestanku republikanske stranke je govoril včeraj med drugimi tudi senator Dickinson in uradno predlagal, da se Hoover ponovno izbere za kandidata stranke pri volitvah predsednika Združenih držav. Dickinson je naglasil velike Hooverjeve zasluge za reševanje gospodarskih vprašani. Kljub vsem prizadevanjem svojih nasprotnikov je rešil Ameriko pred popolno gospodarsko katastrofo.

O prohibiciji ni govoril jasno, ker med delegati stranke še ni dosežen sporazum, ali naj se zavzame za odpravo alkoholne prepovedi ali ne in

ali naj vprašanje prohibicije sploh postavi med gesla volilne agitacije. Odločno je pa zahteval, da se obdrži zlati podlaga, prepreči maskirana inflacija, ki jo zagovarjajo demokrati in uvedejo zaščitne carine.

Po razpoloženju, ki se je doslej pokazalo na republikanskem konventu, je ponovna Hooverjeva kandidatura že zagotovljena. Odkrito nastopa proti njemu samo Joseph Irwin iz Marylanda, toda Hoover ima tudi v tej državi obilo navdušenih pristav. Vprašanje kandidata bo rešeno že danes ali jutri.

Hitlerjeva tretja Nemčija

OBNOVITEV NAPADALNIH ODDELKOV. PAPENOVA VLADA JE LE PREDHODNICA FAŠISTIČNEGA PREVRATA, HITLERJEVE PRIPRAVE IN AKCIJE

BERLIN, 16. junija. Danes je izšla nova odredba, ki zopet dovoljuje Hitlerjeve napadalne čete, njihove uniforme in prirejanje pohodov. Na ta način je dobil Hitler važno sredstvo, ki mu lahko pomore do popolne oblasti v Nemčiji. Berlinska policija, ki je doznala, da namerava prirediti že v nedeljo veliko parado svojih obnovljenih napadalnih čet v Tempelhofu, se je zbala eventualnih spopadov s socialnimi demokrati in komunisti in je zato hotela manifestacijo prepovedati, toda vlada njene namere ni odobrila.

Hitler pripravila veliko akcijo. Stranko je razdelil na nova okrožja, ki se razširjajo preko vse Nemčije in tudi Avstrije. Na čelu vsakega okrožja stoji Hitlerjev osebni zaupnik. Referenti strankine centrale so razdeljeni po resorih kakor ministri in George Strasser je baje že določil za kancelarja »tretje države«. Hitler sam si je pridržal mesto državnega predsednika. Če bo pri sedanjih državnozborskih volitvah dobil absolutno večino, potem bo to »tretjo državo« tudi takol proklamiral.

Po raznih znakih sodeč, dela Adolf Hitler sporazumno s sedanjo vlado, ki je samo predhodnica fašističnega pre-

vrata. V primeru prevzeta nemške uprave, bo Hitler razveljavil vse mednarodne pogodbe, ki so jih sklenile ali podpisale prejšnje vlade. Obenem namerava na podlagi Nemčije preosnovati tudi vso ostalo Evropo.

V diplomatskih krogih opazujejo razvoj dogodkov v Nemčiji z največjo skrbjo. Gotovo pa je, da bo nadaljna usoda Nemčije v marsičem odvisna od sklepov lozanske reparacijske konference. Dejstvo, da išče Hitler zvez s sovjetsko Rusijo in fašistično Italijo, dokazuje, da namerava osnovati veliko nemško-rusko-italijansko zvezo proti Franciji, Belgiji in Angliji.

Vreme.

Današnja vremenska napoved (opol dne): Zaenkrat še nobene spremembe, polagoma se bo vreme zboljšalo.

Doraščajoči mladini nudimo jutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki dosega radi tega ker čisti kri, želodec in čreva pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova« voda že pri majih največ težko zagatenih bolnikih. »Franz Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Po beračih padajo često veliki
gospodje

SHAKESPEARE

Iz Glasbene matice.

Pevski zbor Glasbene matice priredi v nedeljo 19. t. m. društveni izlet v Pesnico.

Koncert v kazinski dvorani.

Violinska virtuosinja ga. Fanika Brandlova priredi letos po treh letih zopet koncert svojih učencev in sicer v kazinski dvorani. Ta šola je mariborskemu občinstvu s svoječasnim prireditvijo še v dobrem spominu, pa je zato tudi za ta koncert že veliko zanimanja. Predprodaja vstopnic v trgovini Jos. Höfer. Cene sedežev: Din 12.—, 10.—, 8.— in 6.—.

Civilna poroka.

Danes dopoldne sta se na magistratu v županovi sobi civilno poročila g. Avgust Nudl, trgovski pomočnik in gđ. Ljudmila Plevčakova, zasebnica. Poročil ju je podžupan g. Golouh.

Poroke.

Te dni so se v Mariboru poročili: g. Martin Mencinger, železničar iz Studencev in gđ. Zofka Štibiljeva, trgovka na Koroški cesti ter g. Lojze Lah, trgovec in gđ. Marica Klehoferjeva, zasebna uradnica. Mnogo sreče!

Dobrota je sirota.

O resničnosti tega pregovora se je lahko prepričala natakarka Polonca Grabnerjeva, zaposlena v neki tukajšnji kavarni. Pred tednom je Polonca iz usmiljenja vzela k sebi svojo znanko, neko Pavlo M., ki je uživala Polončino gostoljubnost več dni. Ko Polonca ni bilo čez dan doma, je pa Pavla prebrskala njene kovčge in omaro ter pobrala razno obleko, perilo in druge predmete, vse to pospravila v svojo košaro in odšla. Polonca je prijavila zadevo policiji, ki sedaj poizveduje za nehvaležno Pavlo.

Vsesokolski zlet Praga.

Da se omogoči vsem zamudnikom prijava za ekskurzijo »Putnik-a« na vsesokolski izlet v Prago, je podaljšan termin prijav do 20. t. m. Še je čas!

Izlet na Lisco.

Ob priliki slavnostne otvoritve in blagoslovitve nove planinske kočice na Lisci, ki bo v nedeljo 19. t. m., priredi ZŠO Slov. Planinskega društva Maribor izlet na Lisco. Odhod z jutranjim vlakom ob 5.32 do postaje Breg, povratek z večernim vlakom preko Rimskih Toplic. Zbirališče je pred pisarno »Putnik-a«. Radi polovične vožnje se je prijaviti v pisarni Putnika, kjer se dobe vse informacije. Polovična vožnja do Brega stane Din 17.25. Vabimo vse prijatelje prirode, da se tega slavnostnega dne smidejo na Lisci.

Velika sportna tombola.

katero priredi prvi slovenski sportni klub Maribor, bo v nedeljo 26. t. m. ob 14. uri na Trgu Svobode. Prva tombola bo znesek 3000 Din v gotovini, nadalje: spalnica iz trdega lesa, velika moderna kuhinjska omara, šivalni stroj, sportno kolo, lep kanu-čoln, otomana, smučarska obleka po meri, kompletna oblačila za štiri-člansko rodbino, moška obleka po meri, dve svileni obleki, 1000 komadov opeke, vreča moke in 25 kg sladkorja. Na tomboli bo tudi nad 500 drugih dobikov, kakor drva, premog, živila in vsi, ki iščete sreče, kupujte pridno potrebščine. Sportniki in prijatelji sporta in vsi, ki iščete sreče kupujte pridno tablice za to sportno tombolo. Tablice so na prodaj v trafikah in stanejo le 3 Din. Glavni dobiki bodo razstavljeni v izložbi trgovca Preisa v Gosposki ulici.

Krajevno strelsko tekmo

priredi podružnica Maribor Slovenskega lovskega društva v nedeljo 3. julija na vojaškem strelišču v Radvanju. Streljalo se bo na vse lovske tarče, in to po pravilih, ki bodo veljala tudi za jesensko državno strelsko tekmo v Ljubljani. Tekmovalci bodo razdeljeni v skupine mojstrskih strelcev, seniorjev in juniorjev. Najboljši strelci dobe lepe nagrade in diplome. Udeležencem bližajoče se strelske tekme priporoča društvo, da se izurijo v streljanju že ob priliki vežbalnega streljanja 19. in 26. t. m. ob pol 15. uri na strelišču v Radvanju. Municija na razpolago na strelišču.

Mariborski častniki pred vojnim sodiščem v Beogradu

Obtoženi so nameravanega komunističnega puča

Naravno, da zlasti v mariborski javnosti vzbuja živahno zanimanje razprava, ki je pričela včeraj pred vojnim sodiščem v Beogradu proti devetim častnikom in trem podčastnikom mariborske posadke, ki so obtoženi da so pripravljali po skrbno izdelanih načrtih letos v mesecu maju komunističen prevrat, ter ustanovili v to svrhu posebno tajno organizacijo.

Glavna obtoženca sta pehotna poročnika Mihajlo Miladinović, ki je pred aretacijo pobegnil v Avstrijo in Milislav Milojković, ki se je ustrelil v hotelu »Meran«. Soobtoženi so nadalje podporočnik Dragoljub Atanasković, podporočnik Božidar Pauović, major Vojislav Djokić, podporočnik Dragoljub Todorović, poročnik Marko Marković, podporočnik Mihajlo Ristić, poročnik Milivoj Altaler, poročnik Momčilo Milutinović, podporočnik Dušan Šurdilović, vsi pripehoti, ter podčastniki: topniški podnarednik Živorad Ilić in pehotna podnarednika Čedomir Petrović in Lazar Grujić.

Razpravo vodi predsednik sodišča polkovnik Mladen Lukičević in sodnijski polkovnik Radivoj Nikolić, državni tožilec pa je sodnijski major Miletić. Obtožence branijo določeni častniki sodnijske stroke.

*

Kaj pravi obtožnica.

Razprava se je pričela včeraj zjutraj ob 8. uri. Obtožnica je zelo obširna, nje- no čitanje je trajalo poldrugo uro. Med drugim navaja obtožnica, da sta obtoženca Atanasković in Miladinović letos v marcu skupno s pokojnim Milojkovićem ustanovila organizacijo z namenom širiti komunistično propagando in napraviti prevrat v mariborski posadki. Zasnovovali so v to svrhu poseben načrt, v katerem je bilo določeno, da v noči od 16. na 17. aprila prevzamejo oblast in pozovejo vojaštvo k upor. Pripravljen je bil — tako pravi obtožnica, — tudi že komunistični proglas, ki poziva vojaške »pobuni« in končuje z vzklikom »Naprej k rešitvi!« V noči od 16. na 17. aprila se je imel izvršiti nameravani »puč«. Dežurno službo je imel tedaj poročnik Milojković, kar je bilo že vse poprej dogovorjeno, poročnik Atanasković pa je imel nalogo, da zbere posadko in ji prečita proglas. Poveljstvo nad upornimi četami bi imel nato prevzeti poročnik Miladinović. Zastržili bi vse dohode v vojašnico, tiste vojaške, ki bi se jim ne pridružili, bi postrelili, in v kasarno ne bi smel nihče brez posebne izkaznice, podpisane od por. Milojkovića. Tako je bilo vse pripravljeno, in so čakali samo še na dani »signal za pobuno«. Prišlo pa je drugače: kolovodja tega nameravanega puča Milojković je — navodno

po brzojavnih navodilih od »dunajske komunistične centrale«, — spremenil prvotni sklep in je preložil nameravani puč na poznejši čas.

Vse te načrte mladih častnikov pa je odkril kepetan Naumović, ki so ga prav tako bili povabili, naj sodeluje na puču, pa je to odklonil. Tako je prišla stvar na dan.

Zagovor obtožencev.

Obtoženci se branijo, da vsa zadeva ni bila od njihove strani mišljena resno, v ostalem pa vane glavno krivdo na pobeglega poročnika Miladinovića. Prvi obtoženec podporočnik Atanasković je iz povedal, da je vstopil v to tajno organizacijo, ni pa bil med njimi ustanovitelj. Krivega se čuti samo v toliko, ker je prevzel dežurstvo v tisti noči, ki je bila namenjena za prevrat. Prizna tudi, da je prebral oglas, v katerem se pozivajo vo- jaki na boj proti kapitalizmu; da je napravil na pisalnem stroju prepise tega proglasa in ga delil med tovariše. Obtoženi se izgovarja tudi na svoje težke materialne razmere, ki so ga zapeljale; rad je imel veselo družbo in ženske in zašel tako v dolgove. Večkrat je mislil na samomor, v ostalem pa ga je prevzelo veliko sovraštvo do kapitalistov. Bil je prepričan, da je borba naperjena samo proti kapitalu, ne pa proti državi.

Razprava se danes nadaljuje.

Nezgode.

V kamnolomu pri Ribnici na Pohorju je doletela delavca Albina Gerželja hujša nezgoda. Med delom se je vsulo na njega kamenje in ga poškodovalo na glavi in rokah. Prepeljali so ga v Mariborsko splošno bolnišnico. Tja so z rešilnim avtom prepeljali tudi 10-letnega Branka, sinčka slikarskega mojstra g. Horvata. Branko je padel na cestnem tlaku tako nesrečno, da si je poškodoval levo roko v komolcu. S kolesa pa je padel včeraj popoldne slikarski pomočnik Anton Sajko in se pri padcu hudo porezal na nekem steklu. Tudi on je moral v bolnišnico.

Zdravstveni dom v Mariboru

je dogradil s podporo banske uprave v Ljubljani in občine vodovod v Majšpergu, ki bo preskrboval vas in šolo z izvrsno in v zdravstvenem pogledu brezhibno vodo. Sredi vasi sta zgrajena javna izlivka in napajališče za živino. Poleg tega je pa tudi v vasi nekaj izlivka in v šolskem poslopju potrebna vodna napeljava. Blagoslovitev vodovoda bo v nedeljo 19. t. m. ob 11. uri dopoldne po drugi sv. maši.

S policije.

Aretirana sta bila neki Vinko P. radi golufije in čevljarski pomočnik Ivan K. radi razgrajanja. Prijavljeni pa so bili: Josip K. ker je pretepal svojo ženo, neka gostilničarka Helena radi prekoračene policijske ure, Tone T., ker je zaigral avstrijsko himno in neki Avgust, ker je krošnjaril z vinom. Na policiji se je zglasil danes dopoldne železničar Štefan Z., stanujoč na Vojašniškem trgu, in povedal, da je našel snoči okoli 21. ure na poti pod Kalvarijo ležati služkinjo Tončko M. do nezvesti pijano. Ker je bila Tončka smrtno blede, je poklical reševalce, ki so jo z avtom prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili, da se je zastrupila na preobilo zavžitem alkoholu. Tončko so zdravniki le s težavo rešili smrti.

»Stoj, kam pa z avtomatom?«
»Vrgel sem noter dinar, pa ni nič prišlo ven.«
»No — in?«
»Zdaj ga nesem domov, da ga popravitim.«

Uspeh ljubljanskega velesejma

Iz poročila velesejske uprave

XII. Ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem pod pokroviteljstvom N. Vel. kralja Aleksandra I. in pod častnim predstvom ministra za trgovino in industrijo g. dr. Alberta Kramarja je zaključen z zadovoljivim uspehom. Razveseljiv dokaz zdrave strukture našega gospodarstva je že v tem, da smo mogli prirediti vzorčni velesejem v neokrnjenem obsegu — saj so bili vsi razstavniki prostori docela zasedeni — tudi v času, ko se vse potaplja v govoricahe nezasišane gospodarske krize. Še bolj razveseljivo pa je to, da ima naš velesejem tudi v sedanjih časih popoln uspeh in sicer tako v obisku kakor tudi v trgovskem pogledu.

Na velesejmu je razstavilo skupno 652 razstavljalcev, od teh domačih 504, in sicer iz vseh pokrajin države. Zastopane so bile vse stroke naše proizvodnje, in na vseh poljih je videti razveseljiv napredek. Ponekod že kaže, kakor da sploh ni mogoče doseči še kaj več. Tako n. pr. pohištvna industrija kar preseneča s svojimi vedno bolj popolnimi izdelki. Velika množina razstavljenega blaga in razstavljalcev pa je pokazala, da ni ta napredek le slučajen, temveč, da je perfektna pohištvna industrija pri nas doma. Sličen silen napredek dokazuje naša tekstilna industrija. Pasivnost naše trgovinske bilance je včasih obstojala pred vsem vsled prevlekega uvoza tekstilnih izdelkov, a uvažati smo jih morali, ker smo jih doma le prav malo izdelovali. Vsako leto pa se je stanje boljšalo in letošnji velesejem dokazuje, da smo baš v tekstilni stroki napravili že velik korak na poti naše popolne gospodarske osamosvojitve. Prav tako smo v čevljarski stroki, v raznih kovinskih industrijah, v številnih panogah domačega obrta že popolnoma na isti stopnji s tujo industrijo in obrtom. Omeniti pa je treba tudi še, da število panog, v katerih postajamo od tujine že neodvisni, z vsakim velesejmom raste, in to še posebno lepo dokazuje letošnji velesejem, ki je vsled pretežne udeležbe domačih razstavljalcev, čeprav mednarodnega značaja, vendarle res naš domači velesejem. Tako naši obrtniki kakor naši industrijalci se zares trudijo, da do konca izvedejo našo gospodarsko osamosvojitve ter pribore s tem vsemu narodu blagostanje, ki ga more biti deležen le narod, ki ni samo konsument tujih izdelkov. To našo trditve dokumentira najbolje razstava Zbornice za trgovino, obrt in industrijo in pa

razstave male obrti, prirejene od bano- vinskega urada za pospeševanje obrti.

Inozemstvo beleži letos manjšo udeležbo, to pa vsled izredno strogih deviz- nih in valutnih omejitev, ki so jih uvedle skoro vse države. Razstavilo je 148 tvevk: Avstrija 45, Amerika 3, Belgija 2, Čehoslovaška 16, Danska 1, Francija 2, Holandska 1, Italija 2, Madjarska 5, Nemčija 32, Sirija-Libanon 10, Švedska 3, Švica 1.

Republika Poljska je priredila samostojno razstavo z namenom poglobitve gospodarskih stikov med njo in med nami. Na tej razstavi je sodelovalo 25 poljskih tvevk, ki predstavljajo najznačilnejše industrijske panoge bratske republike. Zanimanja je bilo za vse izdelke na tej razstavi dovolj in so prirideljeli, t. j. »Poljsko-jugoslovenski privredni komitet Beograd«, in »Poljski državni eksportni institut Warszawa« z uspehi prav zadovoljni.

Obiskovalcev je bilo okrog 96.000. Od teh je dopotovalo na podlagi sejske legitimacije iz oddaljenejših krajev države oziroma inozemstva približno 11.000 oseb. Inozemski obiskovalci so prišli zlasti iz Avstrije, Italije, Nemčije, Madjarske, Francije, Anglije, ČSR, Poljske.

Temelj našega dela je isto kakor naše gospodarske politike splošno: stremenje po gospodarski neodvisnosti. Da to stremenje obstoja tudi med našimi industrijalci in obrtniki, in sicer v veliki meri, je sedanjí velesejem prepričujoče pokazal. Naj bi sledil še dokaz, da vlada enako močno prizadevanje v javnosti in v javnih upravih, pa bo naša gospodarska samostojnost vsak dan večja resničnost. Upamo in prepričani smo, da tudi ta dokaz ne izostane in da je tudi v tem pogledu optimizem upravičen.

Prihodnji XIII. mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani bo leta 1933. v prvem tednu meseca junija.

Od 3. do 12. septembra 1932 pa bo jesenska prireditve »Ljubljana v jeseni«, v katere okrilju bo prirejenih več lepih spocialnih razstav, ki bodo brez dvoma vzbudile veliko zanimanja.

S pitjem Sisačke mineralne vode se lahko prepreči arterioskleroza.

Ljudska univerza na Studencih.

O zakonodaji zadnjih mesecev bo govoril jutri v petek ob 19. (7.) uri v dvorani ljudske univerze v Studencih narodni poslanec g. dr. Pivko.

Borba za cesarski prestol v Abesiniji

Beg bivšega cesarja Lidža Joasija in
ustaja gojamskega kralja Rasa Hailusa

Edina večja afriška svobodna država, etiopsko cesarstvo Abesinija, je doživela zadnje tedne in dni skrajno nemirne in nevarne čase. Iz ječe, v kateri je bil že 17 let, je nenadoma pobegnil med vojno na intervencijo zaveznikov odstavljenejši cesar Lidž Jeasu, ki se je hotel tedaj pridružiti centralnim silam, Nemčiji in Avstriji, največ seveda radi nasprotstva napram Italiji. Beg pa se mu je posrečil samo zato, ker mu je pri tem pomagal gojamski kralj Ras Hailus. Abesinija je namreč urejena skoraj tako, kakor je bila do revolucije Nemčije. Vrhovni vladar je cesar, ki stoji v glavnem mestu Abesinije Adis Abebi, nad po krajinami pa vladajo več ali manj avtonomni kralji.

Kralj Ras Hailus je pomagal pobegniti Lidžu Jeasu zato, da bi z njegovo moralno pomočjo zanetil ustajo proti sedanjemu cesarju Haileju Selasiju, katerega mnogi konservativni Abesinci sovražijo zaradi modernih metod, ki jih uvaja v državno upravo, prosveto in gospodarstvo. Oboje pa so v Adis Abebi kmalu odkrili, in cesar je izdal nalog, da se morata pobežli Lidž Jeasu in kralj Ras Hailus aretirati in zapreti, a nad upornimi pokrajinami je proglasil obsedno stanje. Od trenutka, ko sta bila izdana ta dva ukaza, je nastala v prestolnici velika nervoznost. Povsod so se zbirale gručice ljudi in živahno debatirale in ugibale, kaj bo. Po ulicah pa so korakali polki abesinske vojske in se odpravljali v kraljestvo Gojam, v trdnjave in druge ogrožene kraje.

Toda Ras Hailus in pobežli cesar Lidž Jeasu sta imela mnogo pristašev tudi izven Gojama, celo v sami prestolnici. Čim se je kljub strogi cenzuri razširila po državi vest o pobežu zaprtega Lidža Jeasu in o ustaji Rasa Hailusa, so se pričeli upornikom pridruževati borci od vseh strani. Uporne čete so celo porazile nekaj cesarjevih polkov in usmerile že svoj pohod proti Adis Abebi. Cesar Haile Selasij je moral napeti vse sile, da obvlada položaj in reši cesarstvo pred krvavo državljansko vojno, ki bi se lahko končala tako, kakor se je pred nekaj leti ona v Afganistanu, ki je kralja Amanulaha stala krono.

Vse je tedaj kazalo, da se bliža edino afriško svobodno cesarstvo razsulu, a to se vendar ni zgodilo. Kakor zatrjujejo najnovejše vesti iz Adis Abebe, se je vladnim četam posrečilo poraziti kralja Rasa Hailusa ter ga prijeti, obenem z njim je pa bil zopet aretiran tudi pobežli bivši cesar Lidž Jeasu. S tem je usoda

odločena za Haileja Selasija in njegovo vlado, razbita pa je seveda zaroka, ki je bila sklenjena med cesarjevo hčerko in najstarejšim sinom gojamskega kralja Rasa Hailusa.

Nova ženska moda v starogrškem stilu

Za veliko modno revijo, ki bo prirejena o priliki konjskih tekem v Ascotu na Angleškem, se pripravljata nenavadna senzacija. Prvič se bodo takrat videli modeli najnovejše ženske mode, posnete po moši Grkinj v stari klasični dobi. Modna barva bo bela, krila bodo dolga in prirojena v obliki tunik. Na glavi bodo dame nosile zlate mreže, na nogah pa bele sandale in bele, skoraj prozorne nogavice, skozi katere se bodo videli pobarvani nohti.

Dražba Kreugerjeve zapuščine

V kratkem se bo v Stockholmu pričela dražba zapuščine »kralja vžgalic« Ivarja Kreugerja. Najprej se bodo prodala njegova letala, nato motorna vozila in motorni čolni, štiri jahte itd. Največja in najlepša jahta je »Lastavica«. Letala so tri, sportno, enokrilno in dvokrilno.

Zadnje priprave k drugemu poletu v stratosfero

Profesor Piccard se je končno odločil, da iz Curiha nastopi svoj drugi dvig z balonom v stratosfero. Če bo dopuščalo vreme, se namerava koncem tega meseca dvigniti skupno z belgijskim fizikom Cosin-Endejem. Plašč balona, ki tehtata 800 kil in ki ga je dobavila neka augsburška tovarna, je že došel v Curih. Slika nam kaže, kako ga nesejo delavci v balonsko lopo plinarne Schlieren pri Curihu, kjer bodo balon napihili.

Mariborski psi zopet svobodni

Mestno načelstvo razglasi: Ker se izza 17. marca v mestu Mariboru ni pojavil noben nov primer stekline, se z današnjim dnevom ukinja strogi pasji zapor.

Psi, ki so grizljivi, kakor n. pr. volčji in dobermanji, pa morajo še nadalje nositi nagobčnik.

V veljavi ostane prepoved jemati pse v gostilne, kavarne in druge javne prostore. Pse jemati na trg ob tržnih urah je strogo prepovedano. Po javnih nasadih se morajo psi voditi na vrvice in z nagobčnikom.

Pasji kataster ostane v veljavi še nadalje in so gospodarji psov dolžni prijaviti vsako spremembo o stanju psov, zlasti vsako sumljivo obolenje, pogin, pobeg, skotenje in to najkasneje v teku treh dni, v svrhu zabeleženja v kataster in morebitnih odredb.

Pse, ki nimajo znamke iz leta 1932, bo odvzel konjač.

Okrožna strelska tekma.

Okrožna strelska družina v Mariboru priredi v nedeljo 3. julija veliko okrožno strelsko tekmo, katere se bodo udeležili tudi gosti iz Ljubljane, Beograda in od drugod. Tekmovalno streljanje bo trajalo od 7. do 17. ure. Zmagovalci bodo dobili lepa darila, kmečki strelci pa prehodni pokal.

Sokolstvo

Sokol Sv. Jurij v Slov. goricah.

Sokolska četa pri Sv. Juriju v Slov. goricah priredi v nedeljo 19. junija svoj prvi javni telovadni nastop, pri katerem bodo naši vrli četaši pokazali uspeh svojega dosedanjega truda. Ker je to najmlajša četa v Slovenskih goricah, zasluži, da jo z velikim obiskom te prireditve vsaj moralno podpremo.

Sport

Otroška olimpijada.

Kakor vsako leto, tako priredi tudi letos ISSK Maribor tradicionalno otroško olimpiado v mestnem parku. V nedeljo 26. t. m. dopoldne bo ob zvokih vojaške muzike, start vseh naših malčkov, ki bodo razdeljeni v različne kategorije. Tekmovalo se bo v vseh panogah otroškega sporta, zato pa otroci pod vodstvom skrbnih mamic že sedaj pridno trenirajo. Le deset dni je časa — potem pa malčki in mamice na boji!

Concordia : ISSK Maribor.

V nedeljo 19. t. m. bo igral ISSK Maribor prijateljsko tekmo s Concordio iz Zagreba. Concordia je bivši državni prvak in najmočnejši klub v Zagrebu. V Maribor pošlje kompletno prvo moštvo s tremi internacionalci. Maribor bo imel sicer težko stališče nasproti takemu renomiranemu moštvu, toda ta tekma bo jako dober trening za prihodnje prvenstveno tekmo z Ilirijo. Obe moštvi ste znani kot jako nevarni — Maribor ima plus, ker igra na domačem igrišču, a Zagrebčani so stari, rutinirani igralci, ki so igrali že po vsej Evropi. Tekma bo prvovrsten užitek za vse prijatelje nogometa.

Tujski promet.

V prvi polovici tega meseca je dopotovalo v Maribor 745 tujcev. Od teh je bilo 211 inozemcev, in sicer 75 iz Dunaja, 36 iz Gradca in 111 iz drugih tujih mest.

Z Dravskega polja

Pustite nam vodo! Gnusen smrad se širi v Račah iz framskega potoka, kajti razni posestniki v Framu zapro zatvornice glavne struje ter puste teči vodo na svoje travnike, pri čemer pa izpostavljajo nevarnosti vasi, skozi katere teče potok, v primeru požara. Onemogočeno pa je tudi vsako pranje perila ter napajanje živine. Treba, da se ta zadeva kako uredi, da bo vsem prav.

Antoine de Courson:

Nezgoda

Kljub temu, da je zelo deževalo in so dežne kaplje zastirale pogled skozi šipo avtomobila, je Germain Meyran vozil s precejšnjo naglico. Naenkrat, prav ko je počasneje vozil skozi neko vas, pa mu je zastavil pot zajeten dedec, da je moral ustaviti. »Gospod,« je dejal ta človek, ki se je bil oprjel vrat voza, »nesreča se je pripetila, kakih sto korakov od tu. Dve osebi sta močno ranjeni. Ali bi ne hoteli vi v bližnje mesto in poklicati zdravnika? Zdaj ponoči ne dobimo telefonične zveze in tudi nobenega avtomobila ni v bližini.«

Germain se je bil zjutraj odpeljal iz Pariza, kamor se je bil podal pred osmimi dnevi po nujnih opravkih. Upal je, da še pred večerom prispe v Biarritz, kjer je bila njegova žena z otroki. Ključ je v srcu to nezgoda, ki je zavlačevala njegovo vrnitev domov. Ali se je pa mogel odtegniti in ne pomagati? Po kratkem odlašanju je dejal: »Jaz sem sam zdravnik, ali je resno?« — »Zelo resno. Zdi se mi, da je mož mrtev... in z žensko tudi ni bolje... Navadna nezgoda, saj veste: zaljubljen parček po veselim večeru, pa vozita nepremišljeno... in konče je jarek,« je govoril možakar.

»Grem, povedite me na kraj nesreče,« je dejal Germain. Ni maral več misliti na sitnosti, ki mu jih napravljata ta pripetljaj; ampak je bil pripravljen izpolniti svojo dolžnost. Madeleine ga je itak pričakovala šele jutri.

Pred neko gospodarsko hišo je stalo precej ljudi. Sence so se premikale mimo razsvetljenih oken. Semkaj so bili prenesli oba ponesrečenca, njuna skrivnost je obdajala hišo.

Ko je Germain Meyran vstopil v hišo, so se vse oči uprle vanj. Ni bilo slišati glasu; bilo je kot pomirjenje, ki je vstopilo.

Na dveh žimnicah, kateri so bili v naglici položili na tla, sta ležali obe žrtvi nesreče. S krvjo premočena ruta je zakrivala obraz moškega. Germain se je pripognil in skušal razbrati poteze neznančeve. Toda od strašne rane je bil obraz ves skažen, nihče bi ga ne mogel prepoznati. Srce ni več utripalo, nesrečnej je bil očitno na mestu mrtve. Z druge žimnice je bilo slišati hropenje. Germain je pokleknil in prosil za luč. Toda komaj je migljajoča svetloba osvetlila obraz ponesrečenke, se je zdravnik hipoma dvignil. Smrtna bledeca mu je pokrivala obraz. To negibno telo, iz katerega je uhajalo življenje, ta od bolečin zmučena postava je bila njegova žena, njegova žena, katero je upal v par urah zopet videti, lepo in veselo pri svojih otrocih.

Bil je ko otrpel; toda kot avtomat, misleč samo na smrt, ki je obkrožala svojo žrtev in katero ji je bilo treba iztrgati, je dajal navodila in pričel s preiskavo. Zakaj naj bi pred temi ljudmi kazal svojo zmedenost in svojo bol? Zadrževal je, naj mu prinesejo zdravniško orodje iz avtomobila; slekel je to telo, katero je tako dobro poznal in je obvezoval rane s svojo običajno natančnostjo.

Vendar ga je medtem, ko se je boril za življenje svoje žene, mučila strašna sumpnja... Kaj je delala Madeleine v tej pozni uri, daleč od svojih, s tem človekom?

Minute so minevale... Pazil je na najmanjši gib, vsak znak slabosti je poživil z injekcijo, storil je vse za svoje otroke, ker tudi kljub pogrešku, ki ga je najbrže storila, je bila svojim otrokom potrebna. Prav zaradi otrok jo je bilo treba rešiti... Njena smrt v tej samotni hiši, poleg tega tujca, bi utegnila pomeniti nekoč madež v očeh njenih otrok.

Vaščani so drug za drugim odhajali spat; pozno je bilo, zjutraj treba rano iti na delo.

Oči uprte v Madeleine, je Germain premišljeval. V veliki sobi je dremala žena gospodarjeva, ne daleč od njega... Vse je storil, kar je bilo možno... Ni preostajalo drugega kot čakati, brezupno čakati...

Ne da bi se ganil z mesta, je naenkrat glasno spregovoril. To je zbudilo gospodinjo. »Le ležite, gospa,« ji je dejal. »Bom že jaz čul do zore... Zdaj itak ne moremo ničesar storiti...«

Ko je Germain to rekel, je Madeleine že prenehala živeti.

Komaj pa je bil sam s tema dvema, ki ju je smatral za ljubavni par, se je namesto žalosti uselilo v njegovo dušo globoko zaničevanje... Prevara žene, katero ljubi, kateri daje vse zaupanje, vzbudi v možu ogorčenje, ki meji na blaznost, preden občuti nepopisno bol razočaranja. Toda Germain je bil odporen in njegovo bol je zadušil za trenutek trezen preudarek: kaj pa, če se moti? Morda je bil

deloma sam kriv te nesreče, ki ga je zadela. Le eno je prihajalo tu v poštev: njegovi otroci. Kako bi mogel preprečiti, da otroci nekega dne ne zvedo za prestop in pravi vzrok smrti svoje matere?

Zdelo se mu je, da je poznal avtomobil, ki je ležal v obcestnem jarku; bil je majhen voz, kakor ga je bil podaril svoji ženi za rojstni dan... Ona je torej vozila... ona, o kateri bodo najprej govorili... Toda oni drugi, neznanec, kdo je bil to?

Brez gnusa, kot bi ga gnala nepremagljiva sila, je preiskal možovo truplo. Listnica je vzbudila njegovo pozornost. Odprl jo je... Mož je bil tujec, brez dvoma kako poznanstvo iz kazine. Bil je mlad, zelo mlad... Ali bo njegova smrt komu prinesla žalost tam v daljni njegovi domovini? Ta je bila tako daleč! Dolgo je strmel Germain na te listine, ki so dajale temu zdaj mrtvemu telesu nekdanj življenje, preteklost, dom. Smrt nastopi slučajno, ne meneč se za čas in uro. Na nas je, da rešimo čast, če stoji na kocki.

Jutranja zora je že rdečila okna lovske hiše. Germain je še vedno držal listnico v rokah. Zdaj je vzel iz svojega žepa lastno. Sličili sta si. Zdaj se naenkrat srečata dve eksistenci, ki doslej nista vedeli druga za drugo, tu v obliju smrti? Kmalu pridejo ljudje... Moral je iti, bežati, izginiti — za vedno.

Naslednjega dne so prinesli časopisi vest o avtomobilski nezgodi, ki je povzročila smrt zdravnika Germaina Meyrana in njegove soproge. Neznanka, ki ji ma je nudil zadnjo pomoč, so iskali zaman...

VOHUNI

Iz tajnih arhivov.

Smrt jih ogroža le tedaj, če omagajo vsled nepremaganih naporov, kajti vohuni nimajo omejenega delovnega časa. To so neprijetnosti in senčne strani njihovega poklica.

Predstavimo si enkrat delo, ki ga je imel kapetan H., ki je bil dodeljen štabu angleškega konzulata v Švici. Predvsem je imel nalogo, da je zasliševal vse ljudi, ki so hoteli imeti potne liste. Razen tega pa se je moral informirati o vseh angleških podanikih, ki so stanovali v mestu ali pa ga samo obiskali. V vojnih časih ima vsaka država dovolj vzrokov, opazovati svoje državljane v nevtralnih državah. Kapitan H. je v teku svojega delovanja sigurno ugotovil marsikatero zanimivo podrobnost.

Njegovo vsakdanje delo ni bilo brez humornja. Vojna je zanesla prav zanimive ljudi vseh vrst v nevtralne dežele, katerih študij bi bil za psihologa prav poučen in zabaven. Kapitan H. pa je imel najbrže prav malo časa na razpolago za take študije. Njegova naloga je obstojala v tem, da dobi kolikor mogoče veliko podatkov o preteklosti teh ljudi; večina pa nikakor ni bila voljna dati mu prostovoljno takih podatkov.

Pogosto je sedel do ranega jutra s kakim rojakom za mizo, praznil kozarec za kozarcem in poslušal njegovo dolgočasno pripovedovanje. Toda upal je, da bo alkohol razvezal tovarišu jezik in da postane bolj zgovoren. Včasih je mislil, da ne bo ničesar izvedel, toda vztrajati je moral do konca, pa če so bili izgledi ena proti tisoč. Tako je moral venomer piti, čeprav bi bil rajši v postelji, kjer bi zbral novih moči za delo prihodnjega dne. Če pa je bila njegova naporna služba ovenčana z uspehom in je dobil vesti, ki so se mu zdele važne, je bilo njegovo poročilo zakopano v kak arhiv, kjer mogoče še danes leži.

Vojaško znanje kapitana H. pa mu je posebno prav prišlo, ko je izpraševal nemške dezertarje, ki so prihajali na angleški konzulat. Mnogo Nemcev, Avstrijcev, Francozov in Italijanov je ob izbruhu svetovne vojne živelo v Švici. Vsi so bili poklicani v domovino k vojakom, ko pa so dobili dopust in se vrnili, večina ni več hoteja na bojišče. Zakaj bi se iznova izpostavljali nevarnostim strelskih jarkov, če pa jih nihče ne more k temu prisiliti? Dosmrtno izgnanstvo je bilo najhujše, kar jih je moglo zadeti, in ta kazen ni bila za človeka, ki si je služil kruh izven domovine, baš tako strašna. Posledica tega je bila ta, da je večina smatrala previdnost za boljši del junaštva in enostavno ostala v svobodni Švici.

Končno je bilo med dezertarji toliko ljudi, ki so imeli svoj dom v Švici, da jim oblasti vojujočih se držav niso več dovoljevale prehoda preko meje. Vendar pa je bila Švica za vojne naveličane ljudi tako privlačna, da vsi ukrepi niso nič pomagali. Po najnevarnejših potih so se tihotapili v Švico, njihovo število je raslo iz dneva v dan.

Na ta način pa je prišlo tudi mnogo

ljudi, ki Švice prav nič niso poznali. Našli so sicer pribežališče, vendar je večina bila brez sredstev in prijateljev: ustvariti so si morali novo življenje pod prav težkimi pogoji.

Pod takimi okoliščinami postane v očeh dezertarja iz prejšnjega sovražnika prijatelj. Nemški vojak, ki je pobegnil iz strelskih jarkov, da bi v Švici v miru živel, se zaveda, da je napravil s tem zaveznikom uslugo; zmanjšal je število njihovih sovražnikov, za enega. Roka roko umije, si misli in gre na francoski ali angleški konzulat. Tam jim pove svojo zgodbo in prosi za podporo.

Angleški konzulati pa niso zato tukaj, da bi podpirali nemške dezertarje. Kapitan H. to vsakemu prav jasno razloži. Vendar pa govori dalj časa z njim in mu tu in tam stavi kakšno diskretno vprašanje. Končno mu tudi namigne, da so mu zanesljiva vojaška poročila prav dobrodošla in da jih tudi prav dobro plača.

Vendar pa ni lahko dobiti zanesljivih podatkov od teh ljudi. Mnogi se sramujejo, da bi izdali svojo domovino; drugi pa so takoj pripravljeni razviti vso svojo domišljijo in dati temu primerne podatke. Kapitan H. vsakega taktično posluša, končno pa ga odslovi z majhno vsoto denarja.

Potem pa telefonira kapitan H. na francoski konzulat; stare izkušnje so pokazale, da se bo mož tudi tam oglasil, če ima izgleda na denarno pomoč. Če je dezertar dober igralec in ima bujno fantazijo, gre kasneje še na italijanski konzulat.

Podatki, ki jih na ta način dobi kapitan H., bi bili včasih zelo važni, če bi jih bil prej dobil. Kljub temu pa podpre vsakega z majhno vsoto denarja. Če bodo izvedeli to drugi dezertarji, bodo tudi prišli, in mogoče mu bodo kateri izmed njih le kaj važnega povedali.

Včasih res sliši kaj, kar se mu zdi zelo zanimivo, in potem to brž sporoči glavnemu stanu v Francijo. Tam pa samo zmajujejo z glavo in pravijo: »To smo že vse zvedeli od ujetnikov. Zakaj za vruga nam pošilja stari H. take reči?«

Včasih pa le naleti kapitan H. in njegov francoski tovariš na kašnega porubnega moža; inteligentnega človeka, ki ima antipatije do svoje vlade in smatra vojno za veliko neumnost. Govoril je že z ostalimi dezertarji, ki ga smatrajo za nekakega voditelja, in zato more prinesiti dosti podatkov, če ga za njegov trud dobro plačajo. Takemu človeku namigne kapitan H., da se dá denar na lažji način zaslužiti kot pa z navadnim delom. Če naleti pri tem na razumevanje, mu pove, kakšno ogromno vsoto lahko zasluži, če izvrši posebne naloge onstran meje. Naravno, da bi mu dali potrjene potne liste. Mož okleva. Življenje v Švici le ni tako lahko, kot si je predstavljal; draginja je z vsakim dnem večja, mnogi delodajalci pa imajo predsodke proti dezertarjem. Končno se pogodita; iz nemškega dezertarja je postal zavezniški vohun.

Toda ta novi član je za kapitana H. od začetka prav težko breme. Sigurno je kapitan dober poznavalec ljudi, vendar si mora zagotoviti popolno sigurnost, da ta človek ni v zvezi z nasprotno stranko. Kajti nemški tajni urad v Berlinu, katerega vodi zviti grof Romberg, prav dobro pozna delovanje kapitanovo. Radi tega mora računati s tem, da ga nekega dne obišče dezertar, ki to vlogo samo igra. Dotični pripoveduje kapitanu prav ganljivo zgodbo, sovraži svojo domovino in očitno ustreza kapitanovim namenom. Njegova zgodba zveni prepričevalno, povabljen je še za drugič; pri tretjem ali petem razgovoru pa ga sprejmejo v službo, in tako je zopet kak nem-

ški vohun našel pot v angleško tajno službo.

Povrnimo se zopet h glavnemu delu kapitana H. Vse svoje rojake mora pazno nadzorovati, dokler se osebo ne prepriča o nedotakljivosti njihovega značaja. To je seveda zelo težavno, kajti pojmi lojalnosti in zvestobe so prav različni. So na primer ljudje, ki za noben denar ne bodo zaupali vojaških zadev, katere so mogoče na svojem dopustu slišali od kakega častnika; vendar pa bi se niti trenutek ne obotavljali, prodali istemu sovražniku ogromne množine potrebnega blaga, če bi se jim za to nudila prilika. Kupčija je kupčija...

Vest pa si potolažijo s tem, da bodo denar, ki ga pri tem zaslužijo, prav lahko porabili in da taki trgovski posli prav nič ne izpremenijo dogodkov na bojišču. Kot drugo opravilo pa pravijo: »Sal vendar prodam blago gospodu X., ki je Švicar in nevtralec. Sicer ne vem natančno, če ga bo dalje prodal Nemcem, sploh pa mi to ni nič mar, da bi povpraševal.«

Najmanjše stvari sveta

Katere stvari so najmanjše na svetu, o tem so ljudje v raznih dobah zelo različno mislili, kakor so pač bili znanstveno bolj ali manj proučevali. Stari grški filozofi so bili trdno prepričani, da so najmanjše in najdrobnejše stvari na svetu zrncu prahu. Danes pa poznamo stvari, ki so neskončno manjša ko prah, to so bakterije. Z ultramikroskopom se morejo videti telesa, katerih premer znaša komaj dvestotisoč del milimetra. Seveda se tudi s tem aparatom ne morejo »videti« v dobesednem pomenu besede, ampak le bolj slutiti. Še manjša telesa pa so v svetu atomov. Velikost atoma se da samo izračunati na temelju fizikalnih računov, in rezultat izkazuje velikost desetmilijonskega dela milimetra. Pri elementarnih materijah sestavljata dva taka atoma molekile. Takih molekul je v kubičnem centimetru plina 27 trilijonov. Še manjši so pa elektroni, o katerih moremo vsaj dandanes še trditi, da so najmanjše stvari na svetu.

Lidž Jeasu zopet prijet

Iz Addis Abera poročajo, da je bivši abesinski cesar Lidž Jeasu, ki je pred tedni pobegnil iz zapore, v katerem je predsedel 17 let bil te dni zopet izsleden in aretiran.

Spominjajte se CMD

Tednik »Zabavni list« z gratis slikarsko galerijo v formatu razglednic, Stražišče. Posamezna številka samo Din 1.— Zahtevajte brezplačne ogledne številke!

Sprejememo mesarskega pomočnika za točilca, Hotel Triglav, Rogaška Slatina. 1911

Učenca za torbarsko stroko sprejemem. Aleksandrova cesta 16. 1909

Eden, ki se je klavrno proslavil

„Večernik“

stane mesečno prejemati v upravi ali po pošti Din 10.—, dostavljen na dom Din 12.—

!!!!

Ko je ondan bivši španski kralj Alfonso prispel v Marseille (Francija), je pristopil k njemu neki mlad španski delavec in ga udaril. Ta surovi napad so enodušno obsodili tudi vsi delavski listi. Dogodek pač spominja na osla v basni, ki je brnil mrtvega leva. — Sodišče je tega junaka obsodilo na 6 mesecev zapore.

Večje stanovanje

v središču mesta iščemo.

1890

Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Lepo«

Dva manjša lokala

za pisarno v centru mesta iščemo. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Pisarna«.

nasopniki se sprejmejo

Sotra

najpreglednejša kartoteka Soklič, Maribor Tel. 2510

Na prodaj

večja množina

makulturnega papirja

Vprašati v upravi »Jutra« in »Večernika« Maribor, Aleksandrova 13

Kuhinjsko pohištvo, belo lakirano, proda Gnilšek, Razlagova 25. 1895

Kmetijo 56 oralo, 2 uri od Maribora, proda za 200.000 Din Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica 30. 1912

Na prodaj novo zidana, davka prosta hiša s tremi stanovanji, na mirnem prostoru na koncu Tezna. Vzamejo se tudi hranilne knjižice kot plačilo. Vprašati stavbeno podjetje Vinko Lašič, Tržaška c. 98-a, Maribor, telefon 27-17. 1906

2-3 sobno stanovanje išče solidna 3članska družina za avgust ali september. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Točen plačnik«. 1899

Nasproti sodnije št. 14 II, vrata 8, oddam lepo zračno opremljeno sobo s prostim vhodom. 1908

»Prizezi, da se nisi poročil z menoj zaradi denarja, ker imaš dolgov!«
»Draga, prisezam ti, da nisem nikdar mislil na odlašanje svojih dolgov!«